

Bruselj, 7. december 2015
(OR. en)

15071/15

SOC 711
EMPL 464

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	generalni sekretariat Sveta
Datum:	7. december
Prejemnik:	delegacije

Št. predh. dok.:	13766/15 SOC 643 EMPL 423
Zadeva:	Spodbujanje socialnega gospodarstva kot ključnega gonila gospodarskega in socialnega razvoja v Evropi – sklepi Sveta (7. december 2015)

V prilogi vam pošiljamo sklepe Sveta o spodbujanju socialnega gospodarstva kot ključnega gonila gospodarskega in socialnega razvoja v Evropi, ki jih je Svet (EPSCO) sprejel na 3434. seji 7. decembra 2015.

Spodbujanje socialnega gospodarstva kot ključnega gonila gospodarskega in socialnega razvoja v Evropi

Sklepi Sveta

Svet Evropske unije –

OB PRIZNAVANJU NASLEDNJEGA:

1. Socialno gospodarstvo, ki združuje široko in bogato raznolikost organizacijskih oblik, določenih v različnih nacionalnih okoliščinah z različnimi stopnjami blaginje, a vendar s skupnimi vrednotami, značilnostmi in cilji, je kombinacija trajnostnih gospodarskih dejavnosti s pozitivnim socialnim učinkom, pri čemer izdelke in storitve povezuje s potrebami. Ima pomembno vlogo pri preobrazbi in razvoju sodobnih družb, sistemov socialnega varstva in gospodarstev ter tako bistveno prispeva h gospodarskemu, socialnemu in osebnemu razvoju v Evropi in zunaj nje in dopolnjuje obstoječe sisteme socialne varnosti v več državah članicah.
2. Socialno gospodarstvo prispeva tudi k doseganju številnih ključnih ciljev EU, med drugim pametne, trajnostne in vključujoče rasti, delovnih mest visoke kakovosti, socialne kohezije, socialnih inovacij, lokalnega in regionalnega razvoja ter varstva okolja. Je tudi pomemben instrument, ki prispeva k zagotavljanju blaginje ljudi. Še pomembneje, socialno gospodarstvo je sektor, ki je gospodarsko krizo preživel veliko bolje kot drugi in je vedno bolj priznan na evropski ravni¹.
3. Socialno gospodarstvo je v zadnjih nekaj letih postopoma pridobilo več politične prepoznavnosti kot sektor, ki predstavlja pomemben steber zlasti pri zaposlovanju in socialni koheziji po vsej Evropi, je pa tudi ključen pri doseganju ciljev strategije Evropa 2020.

¹ Poročilo CIRIEC (2012): Socialno gospodarstvo v Evropski uniji (The Social Economy in the European Union)

4. Evropski parlament je že leta 2009 sprejel resolucijo, s katero je socialno gospodarstvo priznal kot ključen dejavnik pri izpolnjevanju ciljev Lizbonske strategije.²
5. Komisija je v svojem sporočilu z naslovom K aktu za enotni trg – Za visokokonkurenčno socialno tržno gospodarstvo – 50 predlogov za izboljšanje skupnega dela, poslovanja in izmenjav³ jasno zapisala, da je prvo desetletje drugega tisočletja razkrilo ogromen inovativni potencial socialnega gospodarstva v Evropi in zunaj nje, in opozorila na prispevek tega sektorja k iskanju inovativnih rešitev pomembnih družbeno-gospodarskih vprašanj, ki pogosto izhajajo iz socialne izključenosti in starajočega se prebivalstva.
6. V rimski strategiji iz leta 2014⁴ so opredeljena področja, na katerih je treba ukrepati po mnenju različnih akterjev, ki si prizadevajo za spodbujanje širjenja in krepite socialnega gospodarstva kot ključnega gonila gospodarskega in socialnega razvoja v Evropi.
7. Socialni podjetniki so ob upoštevanju prednosti dolge tradicije socialnega gospodarstva gonilo sprememb in dejavno sodelujejo pri razvoju in izvajanju inovativnih rešitev velikih gospodarskih, socialnih in ekoloških izzivov, s katerimi se trenutno sooča Evropska unija.
8. Socialna podjetja se nanašajo na širok spekter organizacij, ki dajejo prednost ljudem pred kapitalom, in vključujejo oblike organizacij, kot so zadrage, vzajemne družbe, fundacije in združenja ter novejša oblike socialnih podjetij⁵, ter se lahko obravnavajo kot vzvodi za socialno in gospodarsko kohezijo v celotni Evropi, saj pripomorejo k oblikovanju pluralnega in odpornega socialnega tržnega gospodarstva. Socialna podjetja v javnem interesu ustvarjajo delovna mesta, zagotavljajo socialno inovativne storitve in izdelke, spodbujajo socialno vključevanje ter prispevajo k bolj trajnostnemu gospodarstvu, zakoreninjenemu v lokalnem okolju. Temeljijo na načelih solidarnosti in opolnomočenja.

² Resolucija Evropskega parlamenta z dne 19. februarja 2009 (2008/*2250 (INI)).

³ COM(2010) 608 final.

⁴ Kot je bila sprejeta v času italijanskega predsedstva 18. novembra 2014.

⁵ Pojem socialnega podjetja je treba razumeti podobno kot v uredbi o EaSI (UL L 347/238, 20.12.2013).

9. Socialna podjetja so gospodarski akterji, katerih glavni namen je ustvariti pozitiven socialni učinek. Ta podjetja že po definiciji večino svojega morebitnega dobička porabijo za doseganje svojih primarnih socialnih ciljev in si ne prizadevajo, da bi ga ustvarila čim več za svoje lastnike in delničarje. Njihove dejavnosti temeljijo predvsem, a ne izključno, na poslovnih modelih omejene razdelitve dobička, v skladu s katerimi se večina presežnih sredstev ponovno vloži v nadaljnji razvoj njihove dejavnosti.
10. V pobudi Komisije za socialno podjetništvo⁶ je določen celovit akcijski načrt za podporo socialnim inovacijam in ustvarjanju okolja, ki je prijazno do socialnih podjetij, v tesnem partnerstvu z državami članicami in različnimi deležniki. V tej pobudi so opredeljena tri področja delovanja, ki bi resnično lahko spremenila in izboljšala razmere na terenu za socialna podjetja, in sicer izboljšanje dostopnosti financiranja, prepoznavnosti socialnih podjetij in zagotavljanje čim boljšega pravnega okolja.
11. V svežnju o socialnih naložbah iz leta 2013⁷ so bile državam članicam dane smernice za uspešnejše in učinkovitejše socialne politike, znova pa je bilo potrjeno, da je namen socialnih naložb vlagati v ljudi, da bi okrepili njihova znanja in spretnosti ter zmogljivosti in jim pomagali, da bodo polno vključeni v proces zaposlovanja in družbeno življenje. V času, ko se Evropa sooča z obsežnimi izzivi brezposelnosti in socialne izključenosti ter demografskih sprememb, imajo socialna podjetja pomembno vlogo pri krepitvi sedanjih in prihodnjih možnosti žensk in moških v družbi in na trgu dela.
12. V Strasbourški deklaraciji⁸ je več kot 2 000 deležnikov, vključno z oblikovalci politik, socialnimi podjetniki in podporniki socialnih podjetij, ki predstavljajo bogato raznolikost socialnega gospodarstva v Evropi, ponovno potrdilo, da bi morala imeti socialna podjetja večjo vlogo pri oblikovanju prihodnosti Evrope, ob tem pa so opredelili nove zamisli in ukrepe, da bi se sprostil njihov potencial za spodbujanje pametne, trajnostne in vključujoče rasti.

⁶ COM(2011) 682.

⁷ COM(2013) 83 final.

⁸ „Spodbujanje socialnih podjetnikov za inovacije, vključujočo rast in zaposlovanje“, sprejeta 16. in 17. januarja 2014.

13. V milanski deklaraciji Evropskega ekonomsko-socialnega odbora⁹ o ukrepanju na ravni EU je navedena vrsta predlogov in splošnih priporočil glede učinkovite podpore socialnim inovacijam in socialni naložbeni politiki. V deklaraciji je zlasti navedeno, da imajo država in splošneje javni organi končno odgovornost za zagotavljanje enakega in univerzalnega dostopa državljanov do visokih standardov socialnega varstva ter da zagotavljanje varstva na drugi črti običajno dopolnjuje zagotavljanje varstva na prvi črti in zagotavljanje varstva s strani države, ni pa njun nadomestek.
14. Evropski parlament je leta 2015 sprejel resolucijo, v kateri je poudaril vlogo socialnega podjetništva in socialnih inovacij pri preprečevanju brezposelnosti¹⁰.
15. Časovni načrt luksemburškega predsedstva za krepitev socialnih podjetij v Evropi¹¹ se osredotoča zlasti na razvoj teh podjetij, ob tem pa poudarja pomen celovitega „ekosistema“ za socialno gospodarstvo v Evropi. Še posebej poudarja, da je treba razviti ustrezen finančni ekosistem, ki bo lahko zagotavljal učinkovito podporo za socialne inovacije.
16. Mednarodna razprava o razvoju socialnega in solidarnostnega gospodarstva pridobiva na pomenu in bi lahko prispevala k oblikovanju agende za trajnostni razvoj do leta 2030 –

DRŽAVE ČLANICE IN KOMISIJO POZIVA, NAJ V SKLADU S SVOJIMI PRISTOJNOSTMI
IN OB USTREZNEM UPOŠTEVANJU NAČELA SUBSIDIARNOSTI:

⁹ „Spodbujanje inovacij za boljše rezultate na socialnem področju“ (sprejel Evropski ekonomsko-socialni odbor 23. oktobra 2014).

¹⁰ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 30. julija 2015 (2014/*2236 (INI)).

¹¹ Sprejet bo 4. decembra 2015 pred decembrskim Svetom EPSCO.

17. vzpostavijo, izvajajo ali nadalje razvijajo, kot je ustrezno, evropske, nacionalne, regionalne in/ali lokalne strategije in programe za krepitev socialnega gospodarstva, socialnega podjetništva in socialnih inovacij. Različne strategije in programi bi morali temeljiti na konstruktivnem dialogu med evropskimi, nacionalnimi, regionalnimi in/ali lokalnimi organi ter vsemi zadevnimi deležniki;

Na področju ozaveščenosti, priznavanja in izobraževanja:

18. izboljšajo prepoznavnost socialnega gospodarstva, tudi z razvojem partnerstev, kjer je to ustrezno, da bi zagotovili ustrezno znanje za oblikovanje politik in boljše priznavanje dejavnosti, ki jih opravljajo zadevni deležniki, tudi socialna podjetja, in učinka, ki ga imajo za družbo;
19. si prizadevajo za nadaljnje dokumentiranje učinkovitega prispevka socialnega gospodarstva k najpomembnejšim makroekonomskim agregatom. Ker bi morale vse politike temeljiti na dokazih, bi morali Eurostat in nacionalni statistični organi preučiti razvoj in uvedbo satelitskih računov v njihovih zadevnih statističnih podatkih, namenjenih ugotavljanju učinkovitega prispevka socialnega gospodarstva h gospodarski rasti in socialni koheziji v Evropski uniji;
20. preučijo, kako bi lahko najboljše spremljali napredek na področju socialnih inovacij z uporabo obstoječih socialnih kazalnikov na podlagi aktivacije, opolnomočenja in vključevanja skupnosti, in sicer v okviru zadevnih strateških poročil, ki se predložijo Odboru za socialno zaščito;
21. po potrebi spodbujajo pobude za izgradnjo zmogljivosti za okrepitev znanja in ozaveščenosti oblikovalcev politik, javnih uslužbencev in strokovnjakov o posebnih značilnostih socialnega gospodarstva in socialnih podjetij ter možnostih na evropski, nacionalni in lokalni ravni, zlasti v državah, v katerih socialno gospodarstvo še vedno ni docela razvito. V zvezi s tem je pomembna tudi uporaba digitalnih znanj in spretnosti ter digitalne pismenosti;

22. še naprej razvijajo in podpirajo razširjanje znanja in izkušenj glede socialnih podjetij, odpravljajo morebitne umetne ovire ter podpirajo doseganje ekonomij obsega, na primer z nacionalnimi in evropskimi omrežji. Poleg tega bi bilo treba še okrepiti učinkovita omrežja in izmenjavo izkušenj z razvitimi državami in državami v vzponu;
23. po potrebi posebno pozornost namenijo oblikovanju in udejanjanju učinkovitih načinov, s katerimi bi v socialno gospodarstvo pritegnili mlade, na primer s spodbujanjem vključevanja tematskih področij, povezanih s socialnim gospodarstvom, v učne načrte in dejavnosti na vseh ravneh izobraževanja in usposabljanja. Socialna podjetja in organizacije, ki sodelujejo z njimi, bi morali spodbujati k uporabi možnosti, ki jih nudijo Erasmus+ in drugi programi za pripravištva po vsej Evropi, s čimer bi dali mladim možnost, da pridobijo določena znanja in spretnosti ter kompetence, pri tem pa tudi izboljšajo svoje razumevanje socialnega gospodarstva;

Na področju socialnih inovacij:

24. bolj sistematično spodbujajo uporabo socialnih inovacij za boljše socialne rezultate v evropskih in nacionalnih agendah, tako da bolje povežejo različna področja politik, dajejo prednost integriranim pristopom in spodbujajo širša partnerstva med zadevnimi deležniki. Ta politični razvoj bi moral prav tako okrepiti vlogo posameznih upravičencev in lokalnih skupnosti ter spoštovati vključevanje načela enakosti spolov, tudi oceno učinka na enakost spolov. Komisija in države članice bi si morale prizadevati, da bi s pomembnejšimi politikami in instrumenti, kot so program EU Obzorje 2020, strukturni skladi in pobude za politiko boljše priprave zakonodaje, učinkovito podprli socialne inovacije in socialna podjetja;
25. še naprej razvijajo ustrezne ekosisteme za socialna podjetja na ravni EU in držav članic, da bi omogočili razvoj njihovega polnega potenciala v vlogi spodbujevalcev socialnih inovacij. Posebno pozornost naj usmerjajo tudi v razvoj zvezdišč, inkubatorjev, pospeševalcev in drugih spodbujevalnih mehanizmov socialnih podjetij;

26. Evropska komisija ter nacionalni, regionalni in lokalni organi bi morali po potrebi pozorno spremljati učinek, prenosljivost in prispevke novih partnerstev za socialne inovacije, ob tem pa priznavati in podpirati ustrezne vloge deležnikov pri razvoju in izvajanju rešitev, ki izhajajo iz socialnih inovacij;

Na področju regulativnega okolja:

27. priznajo pomen trdnih in celovitih pravnih okvirov za omogočanje razvoja potenciala socialnih podjetij in njihovega čim večjega pozitivnega socialnega učinka na rast in zaposlenost;
28. po potrebi oblikujejo posebne politike, prilagojene nacionalnim okoliščinam, da bi predvsem v celoti izkoristili bogastvo in raznolikost lokalnih socialnih podjetij. Države članice bi lahko ob upoštevanju posebnih potreb lokalnih socialnih podjetij razvile lastne regulativne instrumente;
29. po potrebi oblikujejo pobude, prilagojene nacionalnim okoliščinam, da bi podprli razvoj socialnih podjetij v vseh fazah njihovega življenjskega cikla;
30. se seznanijo z možnostmi, ki jih ponujajo nove smernice za postopke javnega naročanja za socialna podjetja, in spodbujajo ozaveščenost o teh možnostih med evropskimi, nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi organi ter socialnimi podjetji;
31. podprejo pravično in običajno poslovno sodelovanje med socialnimi podjetji in bolj tradicionalnimi podjetji, usmerjenimi v dobiček, na primer s spodbujanjem razvoja „znotraj-podjetništva“ socialnih zagonskih podjetij znotraj tradicionalnih podjetij. Poleg javnih naročil bi se lahko zagotovila posebna podpora za razvoj konstruktivnih in trajnostnih odnosov na področju zasebnih naročil;

Na področju dostopa do financiranja:

32. opravijo analizo, kateri finančni instrumenti so najustreznejši, in spodbujajo njihovo uporabo na vseh ravneh, da bi vzpostavili celovit finančni ekosistem ter omogočili razvoj in rast socialnih podjetij;
33. zagotovijo dostop do informacij o možnostih financiranja za socialna podjetja, jih dajo na voljo in objavijo, tudi z oblikovanjem partnerstev, kjer je ustrezno. Po potrebi poenostavijo organizacijske in upravne zahteve ter tako novoustanovljenim socialnim podjetjem omogočijo, da začnejo opravljati svoje dejavnosti;
34. preučijo potrebo po vzpostavitvi in razvoju posebnih jamstvenih shem, prilagojenih nenaklonjenosti vlagateljev visoki stopnji tveganja, zagotavljanju izpolnjevanja potreb sektorja po dolgoročnem kapitalu ter podpori že ustanovljenim socialnim podjetjem in socialno inovativnim zagonskim podjetjem. Upoštevajo naj tudi, da so vlagatelji s čutom za socialno odgovornost pripravljeni sprejeti manjši dobiček na podlagi svojih naložb v socialna podjetja, saj cenijo socialni učinek in ne samo finančnega dobička, a le pod pogojem, da so vzpostavljeni pravi institucionalni mehanizmi za zmanjšanje njihovega zaznanega tveganja;
35. dejavno uporabijo instrumente EU, kot so evropski strukturni in investicijski skladi, program EaSI in Obzorje 2020, da bi nadgradili naložbeno zmogljivost zadevnih posrednikov in pripravljenost socialnih podjetij za naložbe;
36. spodbujajo uporabo zasebnih sredstev v obliki lastniškega kapitala ali navideznega lastniškega kapitala kot načina spodbujanja rasti socialnih podjetij;
37. po potrebi podprejo ustanavljanje inovativnih in uspešnih podjetij, tudi v obliki projektov odkupa podjetij s strani delavcev;

POZIVA KOMISIJO, NAJ:

38. v okviru pregleda strategije Evropa 2020 upošteva socialno gospodarstvo, socialne inovacije in politike socialnih naložb;
39. podpira rast socialnega gospodarstva v Evropi z razširjanjem dobrih praks in spodbujanjem izgradnje zmogljivosti prek izmenjave praktičnih izkušenj;
40. spodbuja in podpira socialno gospodarstvo pri nacionalnih in lokalnih organih v državah, v katerih so stopnje brezposelnosti, zlasti brezposelnosti mladih, žensk in posameznikov iz ranljivih skupin, visoke;
41. podpira konkretne ukrepe za vzpostavitev medsebojnih strokovnih pregledov v zvezi s socialnim gospodarstvom ter politikami in ukrepi v okviru socialnega podjetništva. Tovrstni pregledi bi lahko podprli izmenjavo izkušenj in spodbujali najboljše prakse med državami članicami, po potrebi tudi v okviru nacionalnih akcijskih načrtov v podporo socialnemu gospodarstvu, pri čemer bi se vedno upoštevale nacionalne posebnosti;

SPODBUJA SOCIALNA PODJETJA IN SOCIALNE PODJETNIKE, NAJ:

42. se dejavno vključijo v oblikovanje vseevropskih politik in strategij, ki spodbujajo njihov sektor dejavnosti. Socialna podjetja in socialni podjetniki bi morali sami sprožiti nadaljnje pobude za ozaveščanje o njihovem sektorju in njegovih učinkih ter za prepoznavnost sektorja, pa tudi za neposredno sodelovanje med seboj, z javnimi organi in drugimi deležniki;
43. se osredotočijo na socialne cilje z vključitvijo ustrezne podjetniške kulture in metod ter dodatno povečajo zastopanost žensk in mladih pri upravljanju, pri tem pa dajejo prednost procesu inovacij in preizkušanja ter spodbujajo kulturo vrednotenja.